

Irlanda,

ehf

puhta ello wöit.

599

Irlanda,

537
m. 37

ehf

puhta ello wöit.

üfs

halle luggeminne

mis igga innimesse kassuks wäljaantud.

J. Thomson.

Tartus 1844,

trükkitud J. C. Schönmanni lesse jures.

Der Druck ist unter der Bedingung erlaubt, daß die
gesetzliche Zahl Exemplare der Censurcomität übergeben
werden.

Dorpat, den 2. April 1844.

Censor S ah men.

I r l a n d a.

Irlanda, üks surest suggust naeste rahwas, ellas mönne saea aasta eest Prantsusse maal, kelle üks Hertzog Inglismaalt, nimmega Artus, ennesele prauaks wöttis. Rahhul ning täis rõmo mõtlesid mõllemad allati se peäle, mis ühhetisele altari ees ollid töotanud; agga se õn olli neil ürikesseks ajaks, sest Prantsusse kunninga kasso peäl piddi ta pea sõtta minnema. Sest et Artus omma prauat wägga armastas, olli tal lahkuminne wägga raske. Jummalaga jättes ütles temma: Müüd tahhan ma ruttata, ning waenlast lüa, sest minna wõitlen omma kunninga eest; ja et sind, mo armas abbikasa, jälle pea wõin nähha — aitago mind Jummal!

Artusse wend Gerard, kel ikka nende ülle kadde meel. olli, sowis et nemmad ilma lasteta jääksid, et temma siis wimaks, ta assemel, pärrandusse wallitsejaks wõiks sada. Pärrast omma wenna pulma läks ta jälle Inglismale taggasi, ning raiskas omma warra wallatumal kombel keik ärra. Kui ta sedda kulis, et Jummal nende abbiello olli õnnistanud, et Irlanda olli kaima peäle sanud, olli ta kui walgust lödud, ning wöttis kohhe ette, tedda watama minna.

Wägga römüš olli nüüd Zrlanda, kui jälle omma suggulast nähha sai, sest ta arwas temma ka ni sammo tru ning õige innimesse ollewad, kui omma kalli abbikasa, ning palus tedda ta jure ni kauaks jada, ja Artusse koddosid asjo ni kaua tallitada, kui ta jälle taggasi tulleks. Zerart, kel hammo jo kurjad mõtted süddames ollid, teggi estiks, kui ei olleks tal mitte wõimalik ollewad, ta palwet kuulda, agga kui Zrlanda tedda teist puhko pallus, süs lubbas ta, jõu möda, keif wenna asjad truište forda sata. Esmalt kuulis ta kül Zrlanda sanna, ning teggi keif, mis ta agga ial käsks, agga need mõtted ollid temmal ikka süddames — mil wisil agga ohjad ennese kätte sada.

Teenrette wasto olli ta wägga lahke, andis neile keifi rohkest, mis nad agga himmustasid, ja ka rahha kül, ning ürikesse ajaga olli nemmad keif ennese pole wõitnud, nendasammuti ka keif temma muud allamad. Kui ka need kaks naesterahwast, kes Zrlandal ta sures häddas pidid liggi, ning abbiks ollema, ennese pole olli sanud, ei wõind kegi rõõmsam olla, kui temma.

Artusfel ei olnud sõas rahho suggugi, sest ta waim näggi jo ette ärra, mis suggune suur õnnetus ta abbikasal ees seisis. Kui temma sõbrad sedda näggid, et keif rahho temma süddamest olli kaddunud, küsfsid temmalt: Armas sõbber, mikspärrast olled sa ni wägga

kurw? Sest ajast sadik, wastas Artus, kui ommast abbikasast lahkusin, ei leia minna kusb; sagi rahho; weel tanna õse, kui mo silmad finni wausid, näggin minna unnes omma kalli Irlanda, otse kui surnud, sängis ollewad; temma kõrwas olli üks näljane kotkas, kes omma nokkaga ta kõhho katki nokkis, ning keik siiskonna alla nelas. Reddagi ei olnud seal, kes tedda olleks wõinud arwitada; mõnne nõrga ohkamisse kuulsin minna temma suust, ning siis tullid weel kaks kulli, ning aitasid kotkal ka weel ta ihho lõhki kisku.

Temma sõbrad katsusid kül ta meelt jahhutada, agga ei aitnud middagi. Nemma andsid tale nüüd nõu üht tenert koddõ sata, kulama, kuidas temma praua kääsi käib. Artus wõttis nende nõu wastõ. Pea tulli ka se tener keige parrematte sannumittega taggasi, ja tõi tale ka ühhe kirja praua käest, mis tal armsam olli, kui keik ilmlik warra.

Sest et se aeg jo liggi olli, et last pididi ilmale toma, olli temma südda wägga raske, kellest ta omma abbikasale suggugi märki ei andnud. Se kurri Zerart näggi sedda selgest, et siis mitte wallitsust ennese kätte ei wõi sada, kui ta wennal saap lapsi ollema, ning wõttis nüüd ette, kui se lapsokenne pididi ilmale tullema, tedda Hertfogi majast ning maast emale sata, ehk ennem ärrahukkata, kui tedda temma wannemaid teada lasta.

Mi pea kui se noor Prints olli ilmale tul-

nud, laskis se kurri Zerart tedda temma emma jurest, kes sure wallo pärrast sest suggugi arro ei sanud, ärra wötta, ja satis temma wannematte majast emale, metsa sisse, kus jo need ta järrel hammo otasid, kes tedda pidid, Zerarti kässo peäl, Ingliisma randa wiima. Kui Irlanda jo suggu märkama hakkas, ning omma lapsokesse järrel küsis, döldi temmale: Ärge küsige selle järrel mitte; tedda olleme ärra winud, sest tal olli üks wägga hirmus näggo; tedda nähhes olleksitte rängast ehmatand, ning se läbbi ennete hädda weel suremaks teinud.

Irlanda, kes sedda mitte ei uskunud, hirmustas tedda agga ikka nähha sada, näitago ta wälja, kui tahhes; agga tale kosteti se küsimesse peäle, kui ennegi, ning pandi weel need sannad jure, et tedda ta emmale puhta süddame tunnistussega suggugi ei kolwa näidata. Kaske süddamega otas nüüd Irlanda omma toatüdrukut sisse tullewad, kes enne tru olli, et temmalt diged teadust sada; ja sest et se kurri innimenne ka selle ennese pole olli wöitnud, kostis se tale nendasammuti, kui need jo nimmetudki. Kui Irlanda ka temmast seddasammu wasdust kulis, minnestas kohhe ärra, ja kui tükki aja pärrast jälle märkama hakkas, hakkas kibbedaste nutma, ja se walli kaebamine ning nutminne teggi ta ni nõrgaks, et keif jo arwasid surma ta hädda löppetawad, agga temma ei olnud ham-

mo weel mitte sedda kannatusse karrikat tühs-
hentang. Hopis kibbedamad kannatussed seis-
sid tal weel ees; ta olleks õnnelik olnud, kui
jo nüüd olleks surmas nende otsa leidnud.

Se naene, kelle kätte Zerart selle nore Print-
si olli andnud, wõis nüüd murreta omma teed
Inglisma pole minna; temma mees läks ka-
temmaga, ning wiitsid agga te peäl aega, sest
jutto ajades, misjuggust röömsad päwa en-
nestele se rahhaga, mis Zerart neile lubbas,
sata. Ka Zerart olli nüüd lossi peäl wägga
rõmus, sest ta arwas ennese ettewõtmisse
hästi korda läinud ollewad; agga se, kes inni-
meeste mõtted kaugelt ärra tunneb, ning par-
rem teab, kui innimenne isse neid teada wõib,
teeb weel seäl kriipso läbbi meie rehknungi,
kus suggu meel ei mõtlegi. Nenda läks ka
selle kurja Zerarti planidega.

Liggi sedda kohta, kus nemmad pidid selle
nore Printsiiga laewa astuma, et Inglismale
purjutada, olli jo wannast ajast üks flooster,
kelle sees üks wagga Jumjala tener, nim-
mega Bertrand, elas. Ühhel õhtul, kui
ta sängi heitis, näggi unnes üht ingelt en-
nese ees seiswad, sedda kasko tomas, et ilma
ajawitmata pidid ülles tõusma, randa min-
nema, ning üht weikest, ristimatta poeglast
põggenejatte kääst ärra wõtma.

Bertrand, kes nüüd unnest olli lahkund,
ning Jumjala kasko tundnud, läks omma
wennaga, kes ka weel mõnda muud olli en-

nesega wõtnud, sedda last wasto wõtma, ning floostresse wima. Zummal saab meid hoidma, kelle käsko meie täita nõuame, hüüdsid keif, ning jo hommiko koido aegas ollid merre äres, näggid emalt ühhe laewa merre peäl, kes jo nende järrel otas, ja ka tükki aja pärrast neid kahte innimest se wõtima lapsega merre pole jõudwad, ja kui jo laew olli randa tulnud, nink nemmad sisse tahtsid astuda, wõtsid need innimesed se weikse lapsega finni, ning wisid floostresse. Ülle wägga olli nüüd Bertrand rõmus, et selle ilmasüta lapsokesse kurja innimeste käest olli ärra peästnud, kutsus omma õe, ja sowis, et temmale pididi emma assemele jama, ning tedda ülles kaswatama. Temma õdde, Berite, teggi sedda hea melega, ja kandis ta eest ni kaua hoolt, kui tarwis olli. Selsammal päwal ristitadi tedda ka ja anti nimmi Bertrand, ning nüüd sai temma pühha ristmissse läbbi Jesusse Kristusse kirriko liikmeks.

Nüüd olli se ilmasüta lapsokenne peästetud, agga se hea Irlanda olli ikka weel se kurja Zerarti wõrkudes finni, kes ette olli wõtnud tedda weel hirmsamal wisil wae-wata.

Nüüd mõtles temma: Minno wenna esimeenne poeg on nüüd kül heaste ülle ma ning merre widud, agga jättan ma temmale ta abbikasa, siis sawad teised jälle tulles,

ning minno ettevõtminne lähheb tühja; surman ma ta ärra, siis wõttab ta ennesele teise praua, ja minno ettevõtminne on jälle nurjas. Kui temma mõtted nüüd senna ning tänna käisid, tullid temmal need kässõ sannad mele, kelle peäle wägga terras wast wadati: „Se kes omma abbikasat on ärrakautand, ja ei tea kas ta surnud on, wõi weel ellab, ei tohhi ennesele enne seitsmed aastad mitte teist poolt wallitseda,“ siis wõttis ta ette, tedda hirmsast ähwardada, et ärra pöggeneks, ning arwas siis ommal wennal ue naese wõtmissõ himmo kadduwad, ja siis te omma ettevõtmissõ tarwis lahti ollewad.

Kuida mõtteltud, nenda tehtud. Zerart läks nüüd Irlanda jure, kes wägga ärralöppend, ja ni kahwatand, kui linnane rie olli, hakkas tedda waewama ning tale ütles, et sõbrust ühhe nore mõisnikkuga peab, ning et se läbbi häbbi ennesele ning suggus wõõrsale teeb. Need wallejuttud, mis Irlandal keige mõrrudamad maa peält ollid, kurwastasid tedda ni wägga, et ta kui pool surnud mahha langes, ning kaua aega läks möda, kui jälle märkama hakkas. Kaewas nüüd Jummalale omma hädda, ning kirjotas filmawega omma abbikasale ühhe kirja, agga sellega läks nendasammuti, kui nende esimestegagi, keik tullid Zerarti kätte.

Se kurri loom kirjotas nüüd isse omma

wennale ühhe kirja, kelle sees ta temmale ette waltetas, et Irlanda mitte ennam temma tru abbitasa ei olle. Zerart olli se kord just Irlanda jures, kui wastus Artusse käest temma kirja peäle taggasi tulli. Ta waewas tedda alwa kõnnelega, käskis selle kirja kohhe lahti wõtta, ning waljust ette luggeda. Sai nüüd kuulma, et Artus sedda mitte ei tahha uskuda, et ta praua ni suur kurjateggia wõib olla. Sest et Irlandal wägga mõrudad päwad ollid, pallus nüüd Jummalat, et tedda siit ilmast ärra kutsuks, ehk kui tale weel ellopäiwi tahhab kinki, Hertfogi praua assemel, tenia tüdrukko lasteks jada, kes rahhuga omma leiwa tükkifest wõib suhho pista. Kui sedda nüüd ta toatüdruf kulis, mis temma ennesele sowis, rakis kohhe Zerartile ärra.

Temmast ärra õppetud läks nüüd se tüdruf jälle Irlanda jure, ja kulutas tale, et Artusse käest on käsk tulnud, tedda ärra surmata. Kui ta sedda olli kulutand, küsis Irlanda: Mis pean minna nüüd teggema? mis peäle se tüdruf nenda kostis, et agga teised rided selga panneks ning ärrapõggeneks, sest teisel päwal piddi temma surma tund löma. Irlanda kitis nüüd temma nõu heaks, ja pallus, et agga ni pea, kui wõimalik, teisi ridid tooks. Wõttis ka mõnned omma kallidest asjadest kasa, panni toa tüdrukko rided ümber ja põggenes nüüd ärra, ilma et

olletš teadnud, kus ello asset ehk toito lei-
da. Kesf õ aegas läks ta, Jummalä warjo
ning kaitsemisse al, pimmedasse metsa, ja et
jo wägga wäsfind olli, ei wöind ennam ed-
dasi minna.

Nüüd ei olnud ta kül mitte ommas löf-
fis, agga et se tal kaua aega jo üks wallo
paik olli, olli ta siiski wägga rõmus, et nüüd
rahhul Jummalä sures majas, tähhe taewa
hiilgawa kattukse al wöis õmaja piddada.
Sure heälega tännas ta nüüd Jummalat,
et tedda olli se kurja innimesse wiha eest
emale arwitand, ning uinus wimaks tännö
ning kitusse palwid tehjes, maggama. Päwa
tõuso aegas ärkas ta nüüd ülles, ning tän-
nas jälle uest Jummalat, kes tedda ni rah-
hulikkult hingada lasknud, sest ta ei mäl-
letandki, millal ka ni rahhulikkult olli mag-
ganud, kui nüüd.

Kui nüüd olli üllesärfand, hakkas jälle
uest ommast lösfist kaugemale minnema. Mit-
toford juhtusid tale innimesesed wasto tulle-
ma, kes ta ühhe waese tenia tüdrukö arwasid
ollewad, tale toito andsid, ja õmaja pakku-
sid. Juhtus nüüd mõnne aja pärrast ühhe
sure lössi liggi minnema, läks sisse, ja kui
ennast olli teniaaks pakkund, õöldi: Karja
tüdrukut on meil tarwis, tahhad sa sedda
tenistust wasto wötta, wöid siis seia jada.
Irlanda lubbas nüüd tru ses orjusfes olla,
ning läks jo pea karjaga metsa.

Kui nüüd Zerart kuusda sai, et Irlanda olli ärrapöggend, olli ta wägga rõmus. Wöttis nüüd ette, ja läks omma wenna jure, et kui se weel kahhes mõttes pididi ollema, temmale susannaga kulutama, kuidas temma praua kurja te peäle astunud, ning abbiello rikkunud. Kui omma wenna jure olli jõudnnd, ei tahtnud tedda estiks tundagi, sest ta olli selle sure süddame wallo läbbi, mis omma praua arwas teggewad, wägga ärralöppend. Eßsimenne küßsimenne olli Artusfel kohhe: Kus on minno Irlanda? On ta wißt üks ni suur kurjateggia? Mis pean minna temmaga teggema? Zerart kostis: Kuis wõid sa weel kahhe wahhel olla temma kurjusse pärrast? wõi arwad sa et ma sind tahhan petta? Eßsimeste päwade sees, kui minna sinno majas ollin, näggin jo, et luggu mitte hea ei olnud; agga minna ei pand sest tähhelegi, austasfin sinno abbikasat, kui mo kohhus olli, agga kui jo ühhest alwast ellust mulle ta teniat tunnistust tõid, ei wõind ma mitte ennam jätta, sulle sest asjast teadust anda. Se keige selgem tunnistus on jo se, et ni pea kui arro sai, et se häbbi tõ olli ilmsiks sanud, temma ärrapöggeneß. Minna nõudfin tedda kül ülles otsti, agga ei leidnud. Olliks temmal selge süddame tunnistus olnud, ei siis olleks ta tõest mitte ärra pöggend. Keif sedda, mis

ma sulle ollen rākinud, sawad sinno omma fullased tōeks tunnistama.

Surrema peaks temma, kui ta alles kōddo olleks, ütles Artus wihhaga; wōttis ennast nūūd tenistussest lahti, ning lāks omma wenna naga kōddo pole. Kui ta jo kōddo olli, lastis ūhhe teise jārrel teniad sisse tulla, ja kulas nūūd jārrel, kuis luggu temma prauaga olnud. Sest et keif Zerartist ollid rahhaga ārrapistetud, andsid keif ūhhesugguse kostmise. Sedda ka orjadest kuuldes, mis Zerart olli ūttelnud, ütles Artus weel surema wihhaga Irlandast: So ello saaks se kurri tō sul maksma, kui sa siin olleksid! Pārrast sedda nūūd, kui Zerart arwas omma tō keif heaste tehtud ollewad, jättis omma wenna naga Zummalaga, ja lāks Inglise male jälle taggasi.

Nūūd olli Artus ūksi ommas lossis. Kus pole ta nūūd lāks, ehk kuhho ta watas, leidis temma asjo, kes tale ta endise õnsa ello jälle uest mele tulletasid. Kāis nūūd tihti jahhi peāl, et ennast jahhutada; agga ni pea kui ta jälle ūksi olli, olli kohhe kui haige. Kui nūūd jo kuus terwed aastat ollid mōda lainud, lāks ta omma praua tuppa, kus ta selle aja sees ei olnud kāinud, ning leidis keif ni ollewad kui siis, kui wimaks seāl sees kāis. Wessi tulli tal filmi, kui ūhhes nurkas pabberi tūkkikesse nāggi maas ollewad. Se olli ūks tūf sest kirjast, mis Ir-

landa temmale olli tahtnud sata. Nende pari reakeste sees sai ta selgest näggema, et Irlandal selge armastus ta wasto süddames olnud, kui ka sedda kaebamist leidma, et temma tale suggugi ei olle kirjotand, et kül jo ennam kui kaks kuud koddust ärra olnud.

Tuppa astudes tulli jo Artus'sel se mötte süsse: Oh! ta on wistist ilmasüta, ning tungis tal, neid riddasi luggedes, weel kangem süddamesse, sest ta teadis tale jo mitto kirja kirjotanud ollewad. Kuis wöib se wöimalik olla, mötles temma, et ükski minno kirjades so kätte ei olle ullataud? Oh olleksid sinna siin, sa saaksid wist töeks teggema, et ilma süta olled.

Nüüd sai ta näggema et Irlanda ilmasüta olli, mis ülle ta hädda weel suremaks läks. Ühhe wanna, auga halliks sanud, teenrega, kes sõast olli taggasi tulnud, ajas temma tihti juttu. Se ütles ühhel õhtul, kui Artus, ommast Irlandast hakkas räkima, töe melega: Küssin minna kellest tahhes, siis kulen ikka, et Irlanda ilmasüta on; ja ni pea kui agga kellegilt küssin, on mul, kui ütleks üks heäl mulle: Temma on ilmasüta. Minna ei ussu suggugi, et ta ni raskest wöis eksida.

Artus watas nüüd tössise melega ta otsa, olli tüf aega waid, sowis tale siis head õõd, ning läks maggama; agga keif sel õõl ei jõud

nud unni temma filmi finni wautada. Zei-
 sel hommikul ütles ta se wanna teenre wasto:
 Sul on õigus, Irlanda on ilmasüta, agga
 et Zerart ommast peast sedda walle juttu tem-
 ma ülle on tõstnud, ei tahha ma mitte usku-
 da, teised on sedda tale wistist ette walle-
 tand.

Kui nüüd Irlanda jo seitse aastat ommast
 lossist ärra olli, ning igga üks ta jo hammo
 arwas surnud ollewad, wõtsid mõnned mõis-
 nikkut ette, seltsis Mihkaeli mäele minna,
 mis Prantsusse ja Spania ma piri liggi on,
 Jummalat palluma. Nende wallitseja Hert-
 sog Artus andis neile ka se tarwis lubba,
 ning astusid nüüd reisi peäle. Seält siis tag-
 gasi tulles, lahkus neist üks Ritter, nimmega
 Oliwen, ärra, sest ta tahtis omma suggulast
 watama minna, kes ühhe sure metsa keskel,
 uhke lossi sees elas. Sest et arwa seäl käis,
 eksis nüüd metsas teelt ärra. Ilma et olleks
 teadnud, kus nüüd olli, juhtus koggematta ühhe
 karja jure, kedda ta ühhe kenna näoga tüt-
 tarlapse näggi hoidwad. Kust lähheb se te
 siit lossi jure? küsis temma karja tüdrukust.
 Tulge, ma tahhan teid õige te peäle wia, üt-
 les karjane. Oliwen läks nüüd se tüdruko
 järrel, kes wägga kurwa näolinne olli, ni
 kaua kui jo ullatas lossi wärrawat näggema.

Kui nüüd Oliwen omma suggulasse jure,
 kes üks wanna lesk praua olli, olli jõudnud,
 sai ta temmast wägga heaste wasto wõetud.

Temma pallus keif mõisnikkud, kes seal ümber kaudo ellasid, ennese jure kofko, ning ollid nüüd keif wägga röömsad. Oliwen, kes selgest ar-ro sai, et se tüdruk ei wöind ses waeses seisusses, ei sündind, ei ka mitte ülles kasvatu- tud olla, küssis omma suggulasse käest, kes se tüdruk öiete olleks. Se on minno karja tüdruk, wastas ta, ja peab, ni kui ta isse üt- leb, ühhe waese tallopoja tüttar ollema.

Oliwen läks nüüd omma suggulassega üh- te kambresse, ja lassid se karjatse ka senna tulla. Irlanda tundis tedda wägga heaste, ja arwas sedda Rittert ennast ka tundwad, ning se pärrast olli tal se tuppaminneminne wägga meelt wasto. Temma astus nüüd sis- se, ning küssis: Mis teie sowite? Oliwen wahtis nüüd terrawast ta otsa, ja ütles om- ma suggulasse wasto: Kui minna wõiksin us- kuda et meie Hertfogi praua weel ellaks, saaks temma se wist ollema; ja kui ta tedda teist korda tunnistas, siis ütles temma: Ja tõest, teie ollete Irlanda! Kui se neid sanno kulis, ehmatas ta nenda ärra, et jallad tedda en- nam ei tahtnud kanda jõuda, ja kui ta sel- gest näggi, et ärra tunti, ütles wimaks: Minna ollen küll Irlanda.

Nüüd pallusid Oliwen ning ta suggulane temmalt andeks, et nemmad tedda seia sa- did mitte ei olle tundnud, ning temmast ka mitte suurt luggu ei olle pidanud. Irland- da hakkas neid weel ennam palluma, ning

ütles: Önnelik olleksin minna kui teie kelle-
gile ei ütles, kes minna ollen, sest ma tah-
han omma seisusse jada, kus rahhulikumalt
wöin ellada, kui ommas loßsis enne ellasin.
Minna ei wöi Jummalat mitte küllalt se-
eest tännada, et ta mind se seisusse sisse on
seadnud. Se üksnes teeb mul waewa, kui
mötlen: Ei tea, kas ka Artus ni önnelikult
ellab, kui minna, ja et igga üks mind ühhe
innimesse arwab ollewad, kes Jummalaga ning
omma abbikasa wasto on raskest eßsinud.
Weel üks kord pallun minna teid, laske mind
seia jada, ning ses seisusses, kus sees ma
nüüd ollen, omma ellopäivi rahhul lõppe-
tada.

Se wiimne palwe ei arwitand middagi,
sest Oliwen ütles: Minna tean selgest, Ar-
tus saab teid arwamatta sure römoga was-
to wötma, sest ta teab jo hammo, et teie
ilmasüta ollete. Minna tahhan jõuda Artus-
sele, kes ilma teieta mitte ei wöi önnelik ol-
la, neid römo sannomid wima, et teie siin
ollete. Jstus nüüd hobbose selga, ja sõitis
ni rutto, kui agga ial wöis, Artusse loßsi
pole, kedda ta jo mõnne päwa pärrast, oh
römo! näggema sai.

Kui jo loßsi liggi olli jõudnud, näggi te
äres jahhi mehhi ajawad. Arwas nüüd Ar-
tusse ka seäl ollewad, läks nende pole, ja
se eßsinenne, kelle jure ta juhtus, olli Ar-
tus. Kui Oliwen tedda olli terretand, üt-

les ta: Ma römüstan ennast wägga, sedda nähhes, et teie ni priške ja römüs ollete. Ja, ütles Artus süddamest ohkades, töt ollekfitte ütelnud, kui omma praua wallitsemisfes olleksin õnnelikum olnud, ja kui teaksin ennesel pärrandajat ollewad. Ollete teie siis wistist omma abbikasa wallitsemisfe jures õnneta olnud? küsis Oliwen. Ous se siis keif tõssi, mis temmast rägitalse? Minna ei tahha sedda mitte uskuda, et ta ennast ni wõis ärraunnustada. Ka minna tean sedda nüüd selgest, et ta ilmasüta on, ütles Artus, agga mis se keif awwitab? Nüüd ei olle mul abbikasat, ei ka pärrandajat, ja ei tea, kas omma Irlandat ka weel ford saan näggema; kuis wõin minna siis nüüd römüs olla?

Kui temma weel ellaks, wastas Oliwen, teid süddamest armastaks, kui ennegi, teie jure römoga jälle taggasi tulleks, kui ma isse ta taggasi tooksin: saaksite teie tedda siis wasto wõtma? Sõbber! ütles Artus, teie rägite asjadest, mis minna ei wõi uskuda; ja kui se nenda olleks, kuidas wõite siis teie weel mult küsida, kas minna weel omma ilmasüta abbikasat saaksin wastowõtma? Kas siis ei peaks mitte minno kohhus ollema, tedda palluda, et jälle wõttaks taggasi tulla? Oh kui wõttaksin minna tedda hea melega wasto, kui agga teaksin tedda leida!

Armas Artus, ütles nüüd Oliwen, Irlandat

da on minno suggulasse jures; seäl ollen ma tedda näind karjaga metsas käiwad. Sil mawega ütles Artus: Oh sinna suur Zummal! Kuis wõis ta seni ajani rahhul ellada! Kül on tõssi, et puhhas ello keige kallim warra maa peäl on; ilma selleta ei maksa teised middagi! Sedda nään ma selgest Irlandast. Ugga minno kallis söbber! millal saan ma tedda siis näggema; millal saan ma sedda keige suremad rōmo tundma?

Ni pea kui teie sowite, ütles Oliwen, ehk ka homme tahhan minna minnema hakkata, Irlandat omma herra jure toma. Ja kedast wõiksin minna muud palluda, kui teid? ütles Artus. Teid, teid, pallun minna rutata! Keik ollid nüüd ka Artusse orjade seast rōmo täis, kui kuulda said, et Irlanda weel ellab, ning et ka pea jälle taggasi tulleb. Teisel hommikul, enne walget, astus nüüd Oliwen te peäle.

Irlanda ei olnud mitte süddamest rōmus, kui Artusse ning omma lossi peäle mõtles, sest ta näggi jo ette ärra, et tal weel mõrudad päwad ees seisid. Oh kui rōmus olin minna need seitse aastat, siin metsa keskel! Ükski ei teinud mulle waewa, kegi ei küsand mind takka, keik armastasid mind, iggaüks teggi mulle head, ning minna wõisin omma iggapäwast leiba rahhul ning rōomsa süddamega süa! woisin ka omma armast Zummalat tenida, kes minno eest, par-

rem weel kui üks isä omma lapse eest, hoolt kandis. Hea melega tahaksin minna omma ello päiwi ses seisuses lõppetada, agga se armas Jummal ei tahha sedda mitte, separast sündko temma, ning mitte minno tahtminne.

Tihti pallus ta nüüd ka Jummalat, et temmal ka jälle võttaiks ses udes seisuses omma abbiga liggi olla, ning et tedda lasseks ta pühha käsude järrel ellada. Waewa teggi se tale, kui selle peäle mõtles, et omma kallist last ennam ei sa näggema. Temma olli ka isä kuulda sanud, et olli üllema ning merre widud.

Äkkitselt kuuldi nüüd lossi tornist pääsunat puhutatwad, ning ürikesse aja pärrast kulutas torni hoidja: Ritter Oliwen tulleb! Kui ta senna olli jõudnud, wöttis tedda nüüd se lossi praua rõmoga wasto; ja kui jo tüf aega ollid juttu ajanud, pallus nüüd Irlandat ennese jure ühte kambresse omma suggulassega, ja kulutas neile, mis suurt rõmo Artus olli tundnud, kuuldes, et ta praua weel ellab. Irlanda tännas nüüd tedda keige omma waewa eest, ning ka sedda prauat keige hea eest, mis tale olli teinud.

Temma rided said nüüd sisse todud, Oliwen ning temma suggulane läksid seält toast wälja, ning üks toatüdruf aitas tedda ridesse panna. Keif perre sai nüüd ühte suurte tuppä kokko kutsutud, ja wimaks astus

Ka Hertfogi praua nende keskele, kes enne se keige allam tenia olli; agga ni pea kui nende peäle watas, hakkasid pissarad ta silmist mahha werema, ning ta ei wöind sanagi nendega räkida. Nüüd astus praua ette, ning ütles: Irlanda, kedda teie se keige allama tenia näggite ollewad, on Hertfog Artusse praua Bretagnest, kellest on ilmsiks sanud, et ta ilmasüta on, kes nüüd jälle suure römoga omma abbikasa jure taggasi lähheb.

Keik tännasid nüüd Zummalat, et ta puhhas ello olli walge ette tulnud. Ühhe teise järrel tullid nüüd keik Irlanda liggi, temma käele suud andma, ning mönnigi olleks weel süddamelikkud õnne sowimissed ütelnud, kui mitte silma pissarad ei olleksid sannad ärra lämmatand. Kae andminne pididi nüüd keik üllesräkima, mis südda mötles, ning su weel olleks ütelnud. Irlanda isse nuttis ka ni kibbedast, et mitte sannagi suust wälja ei sanud. Tihti ütles ta weel pärrast, et se tal üks õnnis tund ta ellopawade seas on olnud, ja et Zummal tale mitme mörruda tunni kõrwas, ka õnsaid tunnikesi kinkind, kelle eest ta tedda küllast ei olle tännada wöinud.

Ritter Oliwen ütles nüüd, et ta Artussele lubbanud homme jälle te peäle astuda, et ta siis isse teab wasto tulla. Ni kui ta sowis, sündis ka. Kui raske Irlandal sest rahho paigast ning sest heast pranast lahku-
da olli, wöib igga üks luggeja isse parrem

arwata, kui sulg siin kirjotada. Ribbedast nuttes läks nüüd Irlanda lossist wälja ning filmawega jätsid keif tedda Jummalaga, kes tedda agga tundsid. Iggaüks sowis tale süddamest õnne, ja ei läind enne kegi warrawa jurest ärra, kui Irlanda neil jo filmist olli kaddunud.

Sest et Artus sedda päwa teadis, millal temma praua tulles hakkas, läks ta temmale keige omma sõbradega, hommiko warra, te peäle wasto, ja sest et nemmad wägga ruttasid, jõudsid neile jo enne lõunat, paar pennikoormat lossist, wasto. Artus, kedda südda keif se te nomis, sai weel ennam nomima kui Irlandat näggi, kelle filmist ilmsüta ello selgest wälja paistis.

Süü maad Irlandast emal, tulli temma hobbose seljast mahha, ja läks pitkamissi, isse ennese ette mahha wadates, täis häbbi ning kahhetsemist, wet filmist ärra pühkides, kui üks kurjateggia omma kohtomõistja ette. Ka Irlanda filmist jooksis wessi, puhta ello, rahho ning andeksandmisse piisfarad, ning täis süddamelikko armastust ruttas temma omma abbi kasa kätte wahhele. Artusse käd hakkasid kül ta ümber, kedda ta süddamest armastas, agga ta süddame tunnistus sundis tedda kui üht kurjateggiat tagganema; kül wärristus läks tal läbbi süddame, hakkas ille keif se ihho wärrisema, ning tõmbas ommad käd ta küllest jälle ärra.

Irlanda ehmatas wägga ärra, kui tedda
näggi wärrisewad, ja küsib, isse ka wärris-
sedes: Mis on sul, armas Artus? Murtud
healega ütles ta nüüd: Minno sured eksitus-
sed on mul allati nüüd filmi ees, sest sadik,
kui sind, mo hinge illo, sain näggema, et
nüüd selgest tean, et sa ilmasi...

Langeks ka minno kannatamisse sü sinno peäle, siis ollen ma sulle jo süddamest andeks andnud, ning keif jo ärra unnustand. Kui nüüd sulle sinno abbikasa on andeks andnud, kui mitto forda ennam ei sa jo mitte ollema sulle sinno keige parrem isä, armas Jummal, andeks andnud. Lasse sepärrast siis need mötted minna, ja olle rõmus minnoga.

Se sago ollema, kui siina tahhad! ütles Artus. Tanno, iggawene tanno, olgo sulle armolinne Jummal, et mulle minno abbikasa jälle olled kinkind, et ollen üht oösa ommast surest wöllast wöinud tasä tehha. Tulle siis, ning ruttame, sest keif otawad sind nähha sada, ning sind süddamest terretada.

Nüüd läksid jälle keif eddasi, ja kui weel paar wersta lössist ärra ollid, tulli jo üks hulk innimesi neile wästo, kes ei wöind lössi jures ni kaua odata, kui olleksid senna jõudnud. Ühhegi silmad ei jäänd kuitwaks, kui Irlandat emalt näggid. Langesid möllemile pole teed põswili mahha, watasid Irlanda peäle ja ei töusnud mitte enne ülles, kui neist olli jo möda lainud. Lössi hoow olli nüüd ni täis innimesi, et ei tahtnud ennam mah-tuda läbbi sada, kes tedda terretasid, ning tale keigest süddamest öne sowisid. Lemma tannas nüüd omma allamaid silmawega, ja pallus Artust, et neile ommast warrast suggu amaks, et keif wöiksid ka sel päwal rõömsad olla. Nenda kui Irlanda tahtis, sündis ka.

Ükski ei läind nüüd tühjalt koddoo. Igga ühhe perrewannemale sai ni paljo antud, et wõis omma perrega üht römust päwa piddada. — Eossi peäl olli nüüd üks römüs pääw, röömsam weel kui Irlanda pulma pääw, ning igga üks püdis tale nüüd jõe möda römo tehha.

Kui nüüd se rahwa hulk olli ühhest ärra, ning ka Artusse sõbrad jo koddoo läinud, läks Artus Irlanda jure, ja ütles tale, et wõimusse ta kätte annab, keif tehha, mis agga tahhab. Minna ei sowi muud middagi, ütles Irlanda, et agga keif ärra unnustaksid, mis jo on möda läinud, ni sammu kui ka minna ollen ärra unnustanud, ja et jälle nisamma römüs ning sõbralik olleksid, kui ennegi. Kui se nenda sünnib, siis ollen ma tõest römüs, rahhul, ning õnnelik. Sedda lubbas Artus, ja andis omma teniattele ka kässo, iggas tükkis hea melega Irlanda sanna kuulda; agga sedda kässo ei olnud tarwis, sest keif armastasid ja austasid tedda, ja ollid üksnes siis rahhul ning röömsad, kui teadsid omma praua rahhul ning röömsa oleswad. Keige temma allamattele olli se sureks õnneks, et olli jälle taggasi tulnud, sest Artus olli nende seitsme aasta sees wägga äkkiliseks läinud, ja mitmele sündis se läbbi ülle kohhut. Pärast sedda nüüd, kui jo Irlanda koddoo olli, ei sündind kellegile liga, sest ta olli iggauhhe eestpalluja.

Zummalat wõisid nüüd keif waesed tän-

nada, sest neil keigil olli temma üks õige emma. Ükski ei läind tühjalt temma jurest ärra. Käs ka tihti haigid watamas, satis neile toito, ning keif mis nemmad himmustasid, rohkeste.

Sedda ennam nüüd keif innimesed endid rõmustasid, et iggauhhel teadaw olli, et Jrlanda ilmasüta olli, ja et jälle omma Artusse jures ellas, sedda ennam olli Zerarti südda rojasid mõttid täis, kui ka temma sedda kuulda sai; ta olli, kui walgust lödud, mitto päwa maas haige. Nüüd olli ta jälle ette wõtnud, teist plani tehha. Alwas nüüd hea ollewad, omma wenna prauale üht õnesowimisse kirja sata, kelle sees ennast ka wabbandas, et haigusse pärrast mitte isse ei olle wõind tulla. Pallus ka andeks, et temma teistest pettetud, tale ni hirmus paljo süddame wallo teinud. Nemmad arwasid ta nüüd ka ilmasüta ollewad, ja saatsid tale jälle teise kirja taggasi, ning pallusid tedda, et ni pea kui terweks saab, neid watama tulleks.

Kui ta sedda kirja olli luggend, olli kelm kohhe terwe, ning astus mõnne päwa pärrast tele, ja kui jo olli senna jõudnud, sai Jrlandast ning Artussest sõbralikkult wasta wõetud. Sest et need innimesed, kes se nore Printsia ärra wisid, ollid ärrasurnud, ja et kegi ei wõind ta kurja tööd üllestunnis-

tada, olli ta nende jures jälle sure au sees, ning neist armastud, kui ennegi.

Rõmus olli nüüd wägga Zerart, et teadis omma wenna lasteta ollewad, ning sepärrast olli tal ikka lotust, üksford warra pärrida; agga ni pea, kui kuulda, ja ka isse näggema sai, et se õige pärrandaja odata olli, et Jummal nende abbiello olli õnnistand, siis näggiennese ette wõtmise jälle tühja ollewad, ning ei teadnud ennam, mis ette wõtta. Kui nüüd Irlanda tütrema mahha sai, ei olnud Artus suggugi rõmus. Kui Zerart nüüd sedda näggi, teadis omma wenna nuffert meelt weel ennam üllentada, nenda et temma omma prauat mitte ennam nenda ei armastand, kui enne sedda. Zuhтус nüüd, et Irlanda sedda ka omma Artusse wennale kaewas, et temma armastus ta wasto ni külmaks läind, teadis se ülleanneto innimenne temmale nõu anda, et agga ikka omma Artusse wasto sõbralik olleks, ning tedda ikka nisammu armastaks, kui ennegi.

Ühhel päwal panni Zerart ühhe pabberi tükki omma wenna talriko alla, kus peale need sannad ollid kirjutud: „Arra ussu würst! se naese kawwalust, mis so wasto wägga sõbralik.“ Kui Artus se säddeli sõmaegas talriko alt leidis, ja sedda lugges, läks silmist walgeks, pistis taskusse, ei räkind sannagi ning läks mötteldes sõma toast wälja. Minna ei tea mitte, ütles ta pärrast omma wennale, mis pärrast Irlanda ni wägga sõbralik mo wasto

on; se on üks immelik asj, mis pean ma sest mõtlema? Zmmeks on se küll panna, ütles Jerart Artusse wasto, et selle filmad, mis seni ajani pimmedast armastussest kinni ollid, nüüd on lahti läinud. Minnul ei olnud se suggugi meelt möda, kui Irlanda ja Oliweni sured sõbrad näggin ollewad, keige ennamiste weel siis, kui sa koddust ärra ollid. Minna ei tahtnud sinno rahho mitte seggada, waid mõtlesin, et isse sest pidid märki sama.

Artus filmist kahwatand, ning täis wihha, ütles: Se on üks ärranetud luggu! Kuis wõis sin ma ni pimme olla, ning temma sõbrust sallida? Sul on õigus Jerart! Kui sa koddust ärra ollid, käis Oliwen tihti temma jures, ning Irlanda ka mõnnikord jälle temma jures. Et nüüd se asja jälgede peäle sada, hoia omma wihha taggasi, anname paar päwa aega, endid üllekohto teggemisse eest hoida, ning enne middagi tehha, kui keif asji selge on. Se on tõssi, Jerart! Zummal olgo temmal siis armolinne!

Jerart, kes ennese jo õnnelikko arwas ollewad, istus hobbose selga, ja sõitis ühhe wanna mõisnikku jure, kes Artusse lossi liggi ellas, kes ei innimesi, kui ka mitte Zummalat ei kartnud. Keige armsam tõ olli se temmal ikka, Zummalat teotada, ning rahha üllekohtusel kombel kokko krapida. Se sammu olli ka kange wõitlema, ja olli jo mõnne ilmasüta innimessele omma ramma läbbi ülle koghutsteinud,

Kes nõrgad, ärratapnud. Selle kurja innimesse jure läks nüüd Zerart, sest üks illeanestotunneb teist; pakkus tale hulk rahha, kui tedda võttaks ühhe asja jures arwitada. Se wanna mõisnik olli kohhe walmis omma abbiga, ja küsis, mis asji se siis olleks. Kui Zerart olli sedda luggu tale ette pannud, ja ka hulga rahha lubbanud, hüdis ta rõmoga: Prints Zerart! Laske agga mind tehha! Kõl minna tean omma sannadele mõegaga wägge anda. Minge nüüd, ning üttelege omma wennale, et ma teilt pilkamisse wiisil ollen küsinud, kas temma siis sedda Oliweni suggu omma lapse asemel tahhab wasto wõtta, siis saab ta mind kutsu lastma, kõi ma tean, mis ma tale siis ütlen. Minge, jågo se asji minno holeks, kõi minna sanna pean.

Kui nüüd Zerart jälle taggasi tulli, ütles omma wenna wasto: Minna sain nüüd ka te peal kuulda, et se wiis tõssi on, mis ille meie jo råkifime. Kes teab sedda? küsis hirmsa heålega Artus. Roddo tulles tulli mul üks sinno tutawatest mõisnikkudest wasto, ja küsis mult: Kas saab sinno wend Artus, Oliweni suggu omma lapse asemel wasto wõtma? Sedda kuuldes ehmatafin minna wägga ärra, ütles Zerart, ja wastasin: Se on selge walle jut. Üks asji, mis Hertsoigi au rikkub, ei olle mitte nalja asji, ütles se mõisnik. Teie wõite, ütles ta weel, sedda tale ütelda, ja tahhab ta weel ennam teada, siis laske mind

kutsu. Minna tänna sin tedda selle eest, ja lahkusin temmast ärra.

Oh sinna armas Zummal, ütles Artus, waat mis sagguse sure häbbi siise tõukab mind se abbiellorikkoja! Parrem olleks, kui se mõisnik isse minnoga sest asjast rägiks; minne lasse tedda seia palluda. Zerart läks, ning teggi nenda, kuidas Hertzog käs kis. Rahhe tunni pärrast olli siis se mõisnik seal ning ütles Artusse wasto: Siin minna ollen, mis teie siis sowite? On se wist tõssi, mis teie minno wennale ollete üttelnud? Temma kostis: Mis minna filmaga ollen näinud, sedda ei wõi ma mitte muido, kui su ning mõegaga tõeks tehha, ning sellepärrast ütlen ma, et teie praua üks abbiellorikkoja on, ja et se laps mitte teiega, waid Oliweniga tal on olnud. Kes sedda ei ussu, ning selle abbiellorikkoja au tahhab peasta, sedda kutsun ennesega wõitlema, ning se wõit saab siis wälja näitama, kas ollen ma töt räkind, wõi mitte. Müüd olli Artus ni täis wihha, et ei teadnud mis pididi teggema. Andis kohhe kässo, et se laps pididi praua käest ärrawõetud, ja ühhe tallonaese kätte antud, ning Irlanda pimmedasse wangi-torni heidetud sama.

Irlandal olli se weike lapsokenne süles, kui kaks meest ta tuppä astusid, ning tale kulutasid, mis neid Artus olli käsknud tehha. Sedda kuuldes tahtis Irlanda südda selle sure kurwastusse pärrast lõhki minna, piggistas se

lapsokesse, tedda ta wägga armastas, omma rinna külge, ning ütles: Sedda last ei jätta minna mitte mahha; tedda ei anna ma mitte ärra, tahhate, siis wige mind ka. Memmad ei pand sest tähhelegi, wõtsid se lapsokesse wäggise ärra, ja kohhe tullid ka need sisse, kes tedda ennast pidid wangitorni wiskama.

Nüüd ehmatas Irlanda ni wägga ärra, et ennam suggugi ei teadnud, kui tedda wangitorni weti, ja kui wimaks seäl märkama hakkas, ei teadnud, kus olli. Kui ta tük aega seäl sees silmitand olli, se sure ukse näggi lukku pandud ollewad, sai siis arro, et tõest wangitornis olli. Esimenne tõ olli tal nüüd, omma last otsi, agga kus olli se siin leida? Zggauks wõib nüüd arwata, sedda wallo, mis ta südda tundis. Reikidest mahhajätud, ühes pimmedas wangihones, ilma et olleks teadnud, mis sü pärrast ni waewatud sada, üsna ilma abbita, ei teadnud sedda tundigi, millal seält pidid wäljawidud, ning ärrasurmatud sama. Waljust nuttis nüüd, ja kaebas omma hädda, agga kegi ei wõind tedda awwitada. Põras omma süddame nüüd Jummal pole, ja ni pea kui selle omma keige parrema Arrapeastja peäle mõtles, jäi ta waiksemaks, ja andis isse ennast, kui ka omma last Jummal hoolde.

Artus kutsus nüüd Zerarti ennese jure, ja ksisendas jo emalt tale wasto: Mis pean minna teggema, et omma au wõiksin peasta. Ze-

rart, kes tedda küllast tundis, ja küll teadis, et Irlanda olli surmale mõistetud, läks nüüd kui wariseer lamma rietes omma wenna jure, ja pallus tedda, et tale mitte üllekohhut ei teeks. Utles ka weel: Se ei olle mitte hea, et sa isse kohhut mõistad, waid wi se asse se üllema kohutomõistja ette, kes siis saab kutsuma, kas kegi wõtaks tulla, ning temma eest seista. Tulleb siis kegi, ja wõidab temma peälekaebaja ärra, siis peab ta süüst lahti mõistetud sama. Kui jälle kegi ei olle tullemas, temma eest wõitlema, ehk kui tulleb, ja saab peälekaebajast ärrawõidetud, siis saab ta sama, kui üks abbiellorikkoja surmale mõistetud.

Se nõu olli Artusse mele pärrast, ning Zerart ei arwand keddagi tullemas ollewad, Irlanda eest, se peälekaebaja, tuggewa mõisnikkuga wõitlema. Nüüd olli se pääw jo igga ühhel teadaw, millal se pealekaebaja pididi langema, ehk jälle Irlanda ärra põlletud sama.

Irlanda ei teadnud isse suggugi sest, mis nõu temma pärrast peti, ning mis wimaks temmaga pididi sündima. Üks wanna must heina kot olli nüüd temma säng, ning üks wanna tüdruk sai wälja wallitsetud, kes tale se päwalikko leiwa kätte andis. Kui nüüd se pääw jo liggi olli, millal surm ning ello teine teisega pidid wõitlema, ja se tüdruk sest ka olli teada sanud, ei wõind omma nuttu Irlanda jures, wangitornis, mitte piddada. Mikspärrast nuttad sa ni halledaste? küsis Irlanda. Kui

niid se tüdruk olli ärraüttesnud, mis assti ta nutma sundis, ütles Irlanda: Sedda olen ma jo hammogi ootnud. Surm üksi wõib mind sest häddast peasta, ja iggawest peasta. Agga mis surm on mulle siis mõistetud? Üks wägga hirmus surm, kostis tüdruk. Üks pu riit saab ülles tehtud sama, ja kui kegi teie eest ei sa seisima, ning teie peälekaebajat ärrawõitma, siis peate seal peäl omma ello lõpetama.

Kui ta sedda kulis, wõib jo iggawks armata mis ta südda sees ütles; süiski ei heitnud ta meelt ärra, küssis Ritter Oliweni järrel, ja kui kuulda sai, et mitte koddõ ei olnud, põras ommad silmad taewa pole, ohkas süddamest, ja sowis ennesele Jummalala armo, et ennast surma wasto walmistada. Ni pea, kui se kirriko õppetaja ta jure tullu, kaewas Irlanda temmale omma hädda, ning se nuttis pea enam, kui ta isse, kui temmast keif olli kuulnud. Kui se kirriko õppetaja tedda pihtis, tunnistas tale keif ommad süüd kahhetsedes ülles, pallus Jummalat, et ta peäle, Jesusse Kristusse ta armsa poja läbbi, wõttaks hallastada; ning ta Lunnastajat jälle, kedda risti külges näggi rippuwad, et temma wasto ka neid sanno wõttaks õolda: „Sinna peadmo jures Parradisis ollema“, ning tale se Jummalala teenre läbbi patto andeksandmist kulutada. Kui nüüd Jummalala armo olli sanud,

tundis ennesel jõudo kül ollewad, sedda wimast wõitlemist wõidelda.

Se hirmus pääw olli nüüd jo kães, millal üks ilmasüta ohwer Jummalale piddi widud sama. Irlanda, kelle jures se kirrikõppetaja keif se õ olli, ning temmaga Jummalat palus, langes hommiko warra omma Jõsanda kujo ette põlwili mahha, ning ütles: Sinnul, oh Jummal! on se kül teadaw, et ma römoga surren, ning sedda ello ühhe teise parrema wasto wahhetan. Oh kui rahhul ollin minna, kui ma karjas kãisin; au ning rikkus ei te mitte igga lord innimest õnnelikuks! Keige enam teeb se mulle waewa, et ma kui üks abbi ellorikkoja pean surrema. Sinna, oh Jeesus! ollid se keige ilmasütam; mitte ühtegi waltet ei leitud sinno suust, ning siiski piddid sinna, kui üks kurjateggia, sedda keige kibedamad surma kannatama, et mind, minno waese hinge, peasta. Hea melega tahhan minna ka, kui mo Arralunnastaja surra, et õssa temma arratenimisest wõiksin sada. Ja, Jõsa taewas, minna pallun ka, kui temma: „Ei mitte minno, waid sinno tahtmine sündko.“ Tahhad sa mind weel peasta, siis anna mulle armõ, et need pääwad, mis mulle tahhad kinkida, sinno auks ellan; tahhad sa, et pean surrema, siis anna mulle jõudo, otsani wäljakannatada, et iggawest õnnistust wõiksin pãrrida.

Nüüd jãi ta waid, ning pea pãrrast sed-

da tulli üks tener wangitorni ukse ette, ning kulutas, et aeg pea käes, wälja astu. Kui Irlanda sedda kulis, tõusis ülles, ning ütles: Minna ollen jo hammo walmis minnema. Temma wöttis nüüd se musta ride wasto, mis se tener tõi, panni ennese ümber, ning ühhe musta lori üle omma pea ning não, ning astus nüüd, wahhi al, kirikoõppetajaga, wangitornist wälja.

Ühhe laggeda platsi peäle ollid sured korid ülles tehtud, kust rahwas sedda hirmust asja pidid selgest wõima nähha sada. Olli ka üks weiksem ninik maddalam walmistud, mis musta kallewiga üle kattetud olli, Irlanda tarwis, kelle peäl ka kaks istet, ning Onnisteggia kujo ollid. Nende koride liggidale olli siis se pu riit tehtud, kus peäl Irlanda pidid ärra põlletud sama. Üks hirmus hulk rahwast tulli senna kofko, ei mitte temma suremist, waid ta ärrapeastmist, watama. Igga innimesse südda warises sees, ning keik se taewas olli musta pilwedega kattetud.

Kui nüüd Irlandat nähti lossi poolt tullewad, ei jäänd ühhegi film kuitaks, ning iggas kohtas kuuldi hütawad: Temma on ilmasüta! Kui nüüd iggauks omma kohha peäl, ning ka jo Irlanda omma kori peäl olli, astus nüüd se üleanneto peälekaebaja platsi, kes ühhe sure hobbose selgas istus. Temma käes olli kilp, kelle sees need sannad

„Ilma armota“

luggeda ollid.

Nüüd hūti sure hāelega: Irlanda on abbiellorikkund, ning peab selle pārrast surrema, kui mitte kegi platsi ei astu wōitlema, ning wōido lābbi ei sa nāitama, et ta ilmašūta on! Mōnnigi olleks nüüd lāind katsuma, tedda peāsta, kui mitte se keikis paikus kardetawa mōisnikkuga ei olleks šōddimist olnud, kel peast jalluni raud rided selgas ollid, ja kelle parremas kās ūks odda, ning pahhemas kilp olli, ja isse šīs uhke heālega hūdis: Kes tulles minnoga wōitlema, ning se abbiellorikkoja au peāstma?

Kaks korda olli trompeti heāl sedda ette kutsund, kes olleks tahtnud Irlandat surmast katsuda wālja amwitada, agga kegi ei olnud tullemas. Nüüd nāggi Irlanda jo surma filmi ees ollewad, langes pōlwili se Urrapeāstja kujo ette mahha, pallus Jummalat, tōušis jalle ūlles, ning ütles murtud heālega, rahwa wašto: Jummal teab sedda, et minna ilmašūta ollen, agga sest et temma nenda tahhab, šündko temma tahtminne. Minna annan ka šūddamest neile andeks, kes minno surmast šūdlasšed on, ning pallun Jummalat, et ta wōttaks neil armolinne olla.

Nüüd hūdis trompeti heāl kolmat ning wimast korda, ja kui kegi ennam ārrapeāstmišse peāle ei mōttelnud, tulli ūks noor Ritšter, walge hobbose selgas, kangešt ajades,

tungis rahwa hulgast läbbi, platsi, kedda
Irlanda ennam tähhele ei pannud, kelle raud
rided kui hõbbe hiilgasid. Temma käes ol-
li ka kilp, kelle sees need sannad:

„Regi ei wõi mulle wigga tehha,“
nähha ollid.

Läks nüüd otse kõhhe Hertfogi kori ette,
ning ütles: Suur Hertfogi herra! Minna
ollen kuulda sanud, et teie praua peäle on
wallekaebus tõstetud, ja et temma ka sur-
male on mõistetud, ning sellepärast ollen
minna seia tulnud, omma werre ning elloga
puhhas ello warjole wõtma, ning temma peä-
lekaebajaga wõtlemä, lotes et Jummal puh-
ta ellole saab wõito andma, ning kurjust
kibbedast nuhtlemä. — Nüüd pöras ta üm-
ber, ning sõitis omma waenlasse pole.

Emalt jo sõimas se kurri innimenne ted-
da, ning ütles: Tulle agga, kül ma so kae-
la tahhan kända. Kui ta jo temma ligge-
male läks, ning ta ühhe nore poisikesse näg-
gi ollewad, sõimas tedda weel hirmsam, ning
ütles: Kas sinna pimaldug tahhad ühhe tug-
gewa Ritteriga wõtlemä tulla? Trompeti
heäl kutsus neid nüüd wõtlemä, ning igga-
üks watas kartlikko süddamega se wie teist-
kümne aastasse nore mehhe peäle. Terra-
watte oddadega ajasid nüüd ni kõwwast tei-
ne teise wasto, et se noor mees hobbose sel-
jast mahha kukkus. Igga üks ohkas nüüd
süddamest ülle se nore Ritteri õnnetusse,

ning se peälekaebaja arwas ennese jo wõit-
 nud ollewad, kui teise liwa peäl näggi maas
 ollewad. Artus nüüd hobbose seljast mah-
 ha, tedda oddaga läbbi pistma; agga ni pea
 kui ta jallad mahha putusid, olli teine jälle
 jo hobbose selgas wõitlemas. Nüüd näggi
 se kurri innimenne kül, et ennam omma hob-
 bose jure ei wõind jõuda, pistis omma od-
 daga ta hobbose läbbi, kes nüüd nore Rit-
 teriga mahha langes, ning enne weel, kui
 ta omma odda olli hobbose seest wälja tõm-
 band, ajas noor mees omma mõega wihha-
 mehhe kurgust läbbi, kes nüüd temma jalge
 ette mahha kuckus. Se olli Zummala taht-
 minne! kuuldi iggalt poolt hütawad, sest om-
 ma wäega ei olleks wõind se noor mees
 tedda mitte ärrawõita. Kui nüüd se ülle-
 anneto tundis, et mitte ennam ei wõind ül-
 lestõusta, teotas siis weel sure heäleaga Zum-
 malat ning innimesi. Noor Ritter jäi
 nüüd omma werriise mõdegaga ta ette seis-
 ma ning ütles: Kui sa mitte tõt ei tunni-
 ta, tahhan ma sind tükkiks katki raiuda.
 Nüüd tunnistas se nurjato innimenne ül-
 les, et Zerarti tahtmist mõda, Irlanda pea-
 le olli wälletand. Nüüd tulli tal jo werri-
 suhho, räkis weel mõnne sanna, ning heitis
 siis hinge. Zerart tahtis nüüd sallaja ärra
 pöggeneda, agga Artus käs kis tedda kinni
 hoida, ni kaua, kui se as si pid di selgek s sama.
 Se wõitja widi nüüd Irlanda jure kori

peäle, kes suggugi ello peäle ennam ei lootnud. Kui ta Irlanda jure, kori peäle, oli läinud, langes temma ette põlwili mahha, ning ütles: Armolinne praua! Watage nüüd omma õnneto poja peäle, kes nüüd teie jalge ees, ning surest armastusest omma emma wasto, omma ello on ohwertand, ja selle ohwri läbbi, teile, ning ka isse ennesele, Jummalala abbiga, üht uut ello on andnud. Kes on nüüd õnnelikum, kui minna, et omma kallist emma surmast ollen wälja awwitand? Nüüd pallun minna teid, wõtke mind jälle ommaks pojaks wasto! Irlanda ei saand sure rõmo pärrast sannagi suust wälja, wöttis tedda ennese kätte wahhele, hakkas ta kaela ümber, ning olli nüüd ni rõmus, ni õnnis, kui weel kordagi siin maa peäl ei olle olnud.

Artus tahtis nüüd ka sedda ärrapeästjat tundma õppi, ning Irlanda wöttis ta käest finni, läks temmaga Hertsoji jure, kori peäle, ja ütles rõmo pärrast nuttes: Minno herra! Siin on teie poeg! Need sannad teggid tedda keletummaks, ning ta seisis seal kui sammas; rõõm ning häbbi, õnnistus ning ärraneedminne, ollid temma meles möllamas. Kui temma silmad nüüd ta praua ärrapeästja peäle ollid heidetud, tulli ka se firrikoõppetaja, kes selle nore Ritteriga olli kasa tulnud, ning Hertsoji nisugguses wõitlemisses näggi ollewad, ütles temma wasto:

Se on teie poeg, ning minna tahhan teile ütelda, kuidas temma wie teistkümnne aasta eest minno jure juhtus.

Artus käsķis nüüd Jerarti sesamma wangi-torni heita, kus sees Irlanda enne olli, ning omma praua, poja, ning teiste wasto, kes tem-maga ollid, ütles ta: Teie, minno armad! and-ke mulle andeks! Kui nemmad nüüd lossi pole lāksid, kuuldi iggalt poolt hūtawad: Irlanda ellago! Ellago kaua!

Mõnned innimesed, kes ei wõind lossist ār-ra minna, watasid tedda järrel, ni kaua kui ullatasid, kui tedda surmale widi, ning ütlesid wimaks: Temma on kül ilmasūta, agga kes saab tedda peastma? Lāksid siis lossi kabbelis-se, ning pallusid temma eest Jummalat. Ka waesed ning haiged saatsid ommad palwed tae-wa pole ning ohkasid: Kes saab meid siis aw-witama, kui meil Irlandat ennam ei olle! Ni pea kui Jerarti nāggid lossi todawad, kūs-sid keik, kas Irlanda weel ellab. Kui nad sedda kuulsid, et weel ellab, ollid keik wāgga rõõmsad; ja kui Irlandat nāggit tullewad, tõstsid kāed taewa pole ülles, ning ütlesid: Tanno ning kitus olgo sulle se eest, armas Jummal, et sedda ilmasūta Irlandat surmast olled ārapeastnud. — Irlanda, kel rõõmo pis-sarad silmis lāikisid, ei jõudnud tulles mitte omma pojaga paljo rākida; ja ni pea kui ollid kōddo jõudnud, lāksid kohhe lossi kabbelisse, langesid põlwili mahha, ning tannasid Jumma-

lat süddamest nende heateggemiste eest, mis ta
käest ollid wästo wõtnud.

Kui nüüd Jummalat ollid tännand, läksid
jälle lossi, ning se kirriko õppetaja hakkas nüüd
rääkima, mil wiisil nende poeg temma kätte juh-
tunud, ning kuidas temma teadnud tulla, om-
ma ilma süta emma surmast ärrapeästma.

Ühhel õhtul, ütles ta, kui jo ollin palwet
teind, maggama läind, ning unni minno sil-
mad kinni wautand, näggin minna unnes üht
Jummala ingelt mo jure tulleswad, kes mo
wästo nenda ütles: „Kolmandamal päwal
„pead sa selle nore Printsi, kedda sinno õdde
„on ülles käwatand, odda ning mõeka and-
„ma, tale raud rided selga pannema, ning tem-
„maga Kenne linna minnema, sest seal saab ta
„omma emma, kelle peäle walle kaebus on tõs-
„tetud, surmast ärrapeästma. Temma saab seal
„ühhe, iggas kohtas kardetawa, kurja inni-
„messega wõitlema, ning Isand saab tem-
„male, ning puhta ellole wõito andma.“

Nüüd kaddus se Jummalaga ingel korraga
ärre, minna ärkasin ülles, ning mul tulli ette,
kui ei olleks ma suggugi magganud, ning keif
lahtiiste silmadega olleksin näinud. Tullin
nüüd sängist wälja, hakkasin palwet teggema,
ja sedda ennam ma pallusin, sedda selgemaks
läks mul se Jummalaga käsk. — Kui ma sedda
unnenäggo teistele rääkisin, ütlesid iggüks:
Se ei olle mitte üks tühi unne näggo!

Keige ennam rõmustas ennast sedda kuul-

des se noor Prints. Minna saan wist wõitma, ütles ta, sest Jummal on meiega, kes jõuab meile siis wasto panna? Kuidas temma siin omma wihamehhega wõitles, sedda ollete isse näinud. Kuidas wõiksin minna nüüd keik need eksimissed jälle heaks tehha? Küssis Artus õppetajalt. Jummal on jo keik heaks teind, ning sepärrast tännage agga tedda, et teie ilmasüta abbikasat on surmast ärra peästnud. Hea on siis keik, kui teie agga omma abbikasat jälle armastate, ning üks õige isä omma lastele jäte.

Saab se armas Jummal ka minno sured ek situssed andeks andma? Temma on jo teie süüd andeks andnud. Kui Irlanda teile jo on andeks andnud, kui mitto korda ennam ei olle siis temma, se keige parrem isä, jo teile teie süüd andeks andnud?

Kui nüüd Artus õppetajaga Irlanda jure läks, ruttas ta temmal wasto, hakkas ta kaela ümber, ning ütles: Kus ollid sinna ni kaua armas Artus? Silmawega ütles ta nüüd: Oh wõiksin minna ka nisugguse puhta süddame tunnistussega sinno ees seisä, kui sa, armas Irlanda, minno ees seisad! Kaks kord ollen sind õnnetumaks teinud, kaks korda sedda surmata tahtnud, kes nüüd ilmasüta minno ees seisad, ning minno, ühhe üllekohtusse kohtomõistja peäle peaks kaebama. Kaks kord on se armas Jummal sind surmast ärrapeästnud, kes

keif ommatseb waenlaste wihha eest warjul hoiab; immelikkul wisil on ta sinno poega hoidnud, ja kui ma tuhhat aastat ellaksin, tedda jällejätmata tännaksin, ei jõuaks ma siiski küllalt tedda nende heateggemiste eest tänada, mis ta mulle on teinud. Sinno helde südda on mulle andeks andnud, agga minna ei olle mitte se wäärt, minna ollen ennesele sedda nuhtlust teninud, mis sinno peäle tahtsin sata.

Minna pallun sind, ütles Irlanda, jätta need juttud mahha, sest nendega kurwastad agga mind. Kui sinna agga rahhul olled, siis ollen minna õnnelik; ja minno wasto heaks, kui enne ollid, siis tahhan ma keif ärraunnustada, mis ma ollen kannatand. Artus wöttis nüüd se weikse lapse kätte peäle, wiis Irlanda jure, ning ütles: Ka selle armsa lapsokesse ollen ta emma järrelt ärra wötnud, ning ei olle nüüd wäärt, temma isaks nimmetud sada. Jummal olgo nüüd tännatud, et tedda sulle jälle wöin anda, tedda ta armsa emma kätte peäle panna.

Irlanda, kes tedda arwas ärrasurmatud ollewad, wöttis tedda wasto, watas taewa pole, ning pärrast omma abbikasa peäle, ning ütles: Nüüd ollen minna tõest wägga rahhul, ning õnnelik; sest nüüd ollen jo jälle keif kätte sanud, ning ennam weel, kui ennesele wöisin sowida.

Tänno, iggawene tänno, olgo sulle armas taewane Jõsa! Rahte puhko olled sa mo lapsed mulle jälle kinkind! Tänno sulle ka mo armas abbikasa nende kingituste eest! Minna pallun sind weel, mo armas abbikasa, olle rõmus minnoga, siis ellan minna tänna sedda keige õnsamad päwa, mo ellopawade seast.

Ka minna ollen nüüd, kui ühhes udes ellus, ütles noor Prints; leian hinge teadmatta korraga ommad armad wannemad, omma armsade, kellest ma seia sadik suggugi ei olle teadnudki. Oh kui hea on se armas Jummal, kes seni ajani omma teenrete läbbi mo eest on hoolt kandnud, ning korraga mulle nüüd kingib, mis wagga lastel armas ning kallis on.

Ja, Jummal on hea, ütles se kirrikõppe-taja, ning arwamatta suur on temma heldus. Jä sinna siis ka armas Bertrand heaks ning waggaks, siis saab sinnust Jummalal rõõm, ning so wannemattel hea meel ollema, ning kui minna sedda sinnust saan kuulma, wõin minna rahhul surra, lotes, et sind teises parreimas ilmas, iggawesse rõmo sees, jälle nähha saan.

Keif se lossi hoow olli rahwast täis, ja ni pea, kui sedda noort Printsi näggid, ütlesid keif: Tal on just ni samma suggune näggo, kui temma emmal. Ja siis hüüdsid jälle: Peaks se kurjateggia Zerart ka pea omma tenitud palka kätte sama. Misti surm on temmal weel üks wagga kerge nuhtlus!

Nüüd tõusis Artus ülles, ning ütles: Se

armolinne Zummal on neid ommatsid hoidnud, ning mulle suurt rõõmu teinud; temmal olgo kitus, au ning tänno iggawest! Zummal, se keige õigem kohtomõistja tahhab ka, et kurjus peab nuhheltud sama; tulge siis ka teie, mo sõbrad, ning aitage mind seadust mõda, omma wenna peäle, mis mo süddant kül waewab, kohhut mõista. Kui jo minnemas ollid, läks Jrelanda omma abbi kasa jure, ja pallus estiks tedda, ning pärrast ka teisi, et ta nuhtlust wõttaksid kergitada. Minna ollen tale keik süüd andeks andnud, ning ei tahha mitte, et ükski innimenne peaks minno pärrast kannatama. Kurjussele rumi anda, on pat, ütles kirrikõõpetaja, ning selle pärrast ei wõi meie teie palwet mitte kuulda. Mis õigus on, peab sündima. Laksid nüüd teise tuppä, Zerarti ülle kohhut mõistma.

Õgga üks olli nüüd tüf aega waid, ning mõtles järrel, mis suggust nuhtsust tale mõista. Artus wõttis nüüd sanna, ning ütles: Zerart on mulle paljo süddame wallo teinud; minno poja, minno kalli abbi kasa on ta häddasse saatnud, on mind takka kihhutand, et nendele üllekohhut teggin; mõllemid tahtis ta surmata, ning ka minnul püdis ta mo ellopäiwi, kurwastusse ning süddame wallo läbbi lühhentada: sellepärrast peab temma ka suurt wallo tundma ning surrema. Käed ja jallad peawad tal ärraraiutud sama, et arwamatta suurt wallo tundes, omma ello saab lõppetama. Sedda

mõistan minna, ütles Artus, ning küsün: Mis armate teie sest, mo sõbrad? Misugune nuhtlus on hea ühhe sure kurjateggiale, ütlesid teised, sest siis on temmal veel aega, omma süüd kahhetseda, ning Jummalalt andeks palluda. Jummal andko, ütlesid keik, et se nuhtlus ta hingele kasso sadaks.

Zerart arwas isse, et tulle rida peäl omma ello pididi lõppetama, kus peäl se ilma süta Irlanda pididi surema. Ta süddame tunnistus nuhtles tedda nüüd wägga. Põrgo haud olli keige omma walludega nüüd temma hinge ees lahti, kui Artusse sullasid näggi se nuhtlejaga wangi torni astuwad, kes tale ta nuhtlust kulutasid. Ta ei julgend mitte armo palluda, sest ta tundis kül, et sedda mitte ei olnud teninud. Meed sullased wi sid ta wälja, ning teggid, kui neid olli kassitud, ning kandsid tedda siis jälle ilma kätte ning ilma jalgadeta, wangihonesse taggasi. Temma on sedda teninud, ütlesid keik rahwas; agga hirmus on kül ni suurt kurja tehha ning ni rasket nuhtlust tenida. Kui nüüd se kurjus jo nuhheldud olli, läksid keik raske süddamega jälle koddoo.

Nüüd wast sai Zerart sedda põrgo wallo õiete tundma, kui ka sedda ärraarwamatta suurt wallo omma ihho külges tundis. Waljuste ohkas ta nüüd, ning pallus abbi. Wangitorni hoidja sai neid sanno ka temma suust kuulma: Jummal parrast ärge laske

mind mitte ses sures häddas meelt ärraheita!
Läks temma jure siise, ning küsüs, mil wi-
sil tedda siis wõiks waigistada. Minge, ning
palluge Jrelandat, et mulle andeks annaks.
Ta on teile jo andeks andnud, ütles temma,
agga siiski tahhan ma minna, ja keif, mis
saan kuulma, teile jälle kullutada.

Kui nüüd Jrelanda sedda kuulda sai, et
Jerarti ni hirmsaste nuhheldi, ütles ta: Hea
melega olleksin minna ennem mitto aastad
weel kannatand, kui minno kannatamisse,
läbbi olleks wõind nisuggune raske nuhtlus
ärrajada. Kui minna sedda olleksin tead-
nud, siis olleksin ma ta eest ni kaua pallu-
nud, kui olleks kergemat nuhtlust sanud.
Minna ei wõi ennast se ülle küllalt mitte
immetelleda, kui wägga teie omma wihsa-
mehhi armastate, ütles kirrikoõppetaja. Tem-
ma on ennesele üht tuhhat kord suremad
nuhtlust teninud; se nuhtlus ehk wõib tedda
weel iggawessesest hukkatusesest peasta. Kui
ta nüüd mitte ei olleks wõind omma pattu
kähhetseda, olleks ta iggawest ärra kaddu-
nud olnud.

Nüüd astus se wangitorni hoidja Jrelan-
da jure tuppä, ning räkis tale keif ärra,
mis temmast olli kuulnud. Jrelanda ning se
kirrikoõppetaja römustasid endid wägga, kui
temmast kuulda said, et omma süüd kähhet-
seb. Minna tahhan kohhe isse ta jure minna

ning tase ütelda, et tase jo hammo ollen andeks andnud.

Ni pea, kui Zerart näggi Irlandat tullewad, hakkasid pissarad tal ta kahwatand palgid möda mahha werema. Kui Irlanda tedda näggi sures wallus aelewad, jäi kohhe keletumaks. Urge ehmatage, Irlanda! hüdis Zerart. Minna ollen hopis suremad nuhtlust teninud, ja ei olle mitte se wäart, et mind weel watama tullete; sest teid ollen ma jo mitto aastat takkafiusand, ning olleksin teid ärrahuffand, kui mitte üks üllem wõimus se wasto ei olleks olnud. Oh Jummal, kuidas wõisin minna teid, kes mulle allati head teggite, ni sure hädda sisse sata! Andke mulle andeks, teie keige parrem Irlanda! andke andeks selle pattusele, kes omma süüd nüüd süddamest kahhetseb. Heal meel tahan minna omma wallo kanda, kui agga andeksandmist leian. Keik se hädda ei olle middagi mo hinge hädda wasto, mis mind weel tuhhat korda ennam waewab.

Zerart jäi nüüd waid, ning Irlanda ütles temma wasto: Minna ollen sulle jo so süüd andeks andnud, ning sowin sulle, et omma lotust nüüd Jummal, temma hallatusse, ning Jesusse Kristusse se Ärralunnastaja peäle panneksitte. Ja temma peäle pange omma lotus, ütles ka se kirrikooppetaja, temma on meie keikide pattud risti peäl kandnud, ning meie eest surma läinud. Temma

on meie Lunnastaja ning Dnnisteggia! Agga kui minna nüüd kindlast temma peäle lodan, ütles Zerart, kui temma jures süddamesikko kahhetsemissegga abbi otsin, saab temma siis mind kuulma, kes ma keif mo elloaeg temmast middagi ei olle teada tahtnud, temma armo õppetust ollen wihtkanud, ning temma tullulikkud õppetused ollen jalge alla tallanud? Temma saab teid kül kuulma, ütles õppetaja, sest temma wöttis jo ka weel se kurjateggia palwet risti peäl kuulda, ning ütles talle: „Tanna pead sa minnoga Parradisis ollema.“ Palluge tedda, pange omma lotus temma peäle, siis saab ta ka teid omma Parradisi wasto wõtma.

Kui nüüd Irlanda ärra läks, käs kis wangi-
torni hoidjat ta hawad kinni sidduda, ja keif, mis tal se tarwis pididi waja ollema, lubbas tale anda. Satis tale ka ühhe sängi wangi-
torni, ning püdis, kui agga ial jõudis, ta wallo wähhentada.

Kui Irlanda õhto hilja weel ta jure läks, ning tale weel üksford ütles, et ta süüd keif andeks andnud, ütles temma Dnnisteggia fujo peäle wadates; Se kes üht feigewähhemadki hea teggo tasjumatte ei jätta, sago teile keif tuhhat korda ärra tassuma. Kas teie sowite ennete jure ka üht kirrikoõppetajat? küsis temmalt Irlanda. Minna ei sowi mitte ükspäinis, waid pallun teid süddamest, et homme ühhe minno jure

sadaksitte, et wiimse wõitlemisse tarwis wõiksin jõudo sada. Irlanda lubbas sedda, kui ka temma eest Jummalat palluda, ning sowis tale siis head õõd.

Kui nüüd temma teisel hommikul järrel kulas, kuidas ta se õ läbbi olli olnud, sai kuulma, et kaunist waike olnud, ning et agga mõnni kord waljust kissendand, ning sure healega hüüdnud: Sinna suur Jummal! heida armo minno peäle; ja siis jälle: Oh peaks Irlanda üht kirikoõppetajat minno jure saatma, sest nüüd ollen minna jo wal-
mis, pühha õhto sõmaaega wasto wõtma, ning tunnen jo selgest, et mo lahkumisse tunnife liggi on.

Irlanda läks nüüd selle kirikoõppetajaga, kes ta ennesega kasa läks, kui pididi ilma-
süta surrema, Zerarti jure, ja näggi et jo nõrk, ja et surma tund tal liggi olli. Temma ütles nüüd tassase healega nende wasto: Oh peaksid mo wend, ning ta poeg mulle ka andeks andma! On ka nemmad mulle andeks andnud, siis tahhan ma rõmoga surra.

Kirikoõppetaja läks nüüd isse nende järrel, ja kui temma jure wangitorni tullid, weresid mõllemil pissarad mõda palgid mahha. Kui nüüd Artus omma wenna surma wodi ette astus, ütles Zerart: Anna mulle andeks, armas wend! Minna ollen sulle paljo kurja teinud. Anna ka sinna mulle andeks, armas wenna poeg, ning wata kui Jummal nüüd

Kurjust nuhtleb! Temma tahtis weel ennam ütelda, agga ei saand nõdrusse parrast mitte ennam kuuldawaid sanno suust wälja, kui neid — andke andeks, ma pallun teid! andke mulle andeks. — Kui Artus ning ta poeg tale andeksandmist ollid kulutand, tännas neid siis peaga, ni paljo kui jõudis.

Kirikoõppetaja andis tale nüüd Jummalä armo, kes nüüd keige nendega, kes tedda ollid watama tulnud, pea nõkkutamisega Jummalaga jättis. Irlanda kätis tedda tihti sel päwal watamas, ning rätis troosti sanno, ta nüüd rahhole jäänd hingele, mis eest Zerart tedda peaga ni kaua tännas, kui agga wõis.

Sesamma päwa ohto, läksid temma filmad jo tummedaks, külm surmahiggi tulli ta otsa peäle, hakkas pitkamissi hingama, ligutas paar korda omma kehha, teggi se läbbi omma surredatta waimole teise ello tarwis teed, ning Zerarti kehha olli nüüd hingeta Irlanda kõrwas, kes süddamelikko palweteggemisest ta hinge taewa Issa, ning Jesusse Kristusse hoolde sowis.

Nenda armastas Irlanda omma wiha: meest, teggi head temmale, kes tale kurja teggi. Ja kes Jesusst nenda armastab, ning temma sanno: „Armastage omma waenlasti, õnnistage neid, kes teid ärrawannuwad, tehke head neile, kes teid wihtawad, ja paluge nende eest, kes teile liga tewad ja teid

takkafiusawad," sedda saab ka temma jälle wasto armastama, ning tedda taewarigi pärriaks teggema. Ja, armolinne on Zummal, kannatalik ning surest heldussest. Ni kõrge kui taewas maast on, ni kindel on temma arm nende wasto, kes tedda kartwad. Temma ei tasu meile mitte meie kurja töö järrel, ei tahha ka mitte, et hukka lähheb pattune, waid et ennast ümber pööraks ning ellaks.

Irlanda ning Artus ollid nüüd jo wanad, ning andsid wallitsusse poja Bertrandi kätte, ja kui se noor wallitseja ning ta õde nende keskele astusid, tulli neil tihti ette, kui olleks neil jo se teise parrema ilma õnnis hommil koitnud. Mitte kaua pärast sedda, kui ta poeg wallitsema hakkas, jäi Irlanda Issandas maggama, ning ärkas ta jures, taewa rõmosees, jälle ellama.

Kes nenda kannatab, kui temma; kes sedda wisi omma wihamehhele andeks annab, neile kurja heaga ärratasub, ja ni süddamest nende eest pallub; kes ni waggast ellab, omma laste üle ennast agga siis rõmustab, kui nisammuti ellawad; kes üks nisuggune emma waestel ning haigetel, üks tööstija kurwadel, üks töösiine õsawõtja omma liggemisse rõmust ning häddast on, kui Irlanda: se saab wist ka õnsast Issandas surrema, sest temma isse ütleb: „Õnsad on need, kedda takka kiusatakse õigusse pärast, sest nende pärast on taewariik.“

